

Cel projektu

Celem projektu jest zbadanie roli twórczości Williama Szekspira w biografii intelektualnej Romana Brandstaettera (1906-1987), wybitnego i nieco zapomnianego katolickiego pisarza polsko-żydowskiego, którego życie splata losy XX-wiecznej Polski i Europy. Proces rekonstrukcji tego wpływu będzie miał swój początek w analizie dotychczas niezbadanych materiałów archiwalnych przekazanych przez Brandstaettera różnym krajowym instytucjom badawczym i bibliotekom. Na korpus badawczy składać się będą przede wszystkim notatki i listy lektur, szkice i rysunki oraz korespondencja. Informacje zebrane ze źródeł archiwalnych zostaną uzupełnione wynikami uważnej lektury dzieł literackich Brandstaettera. Rezultaty tych badań pozwolą nakreślić początki tradycji krytycznej, której Brandstaetter był orędownikiem w odniesieniu do dzieł Szekspira, a także umożliwią odtworzenie historycznych i biograficznych kontekstów, w których Brandstaetter podjął się wielogatunkowych przeróbek Szekspira poprzez czytanie, adaptowanie, tłumaczenie i poetyckie przepisywanie Barda.

Pytania badawcze

(1) Jakie okoliczności historyczne i biograficzne skłoniły Brandstaettera do sięgnięcia po Szekspira? (2) Jakie było krytyczne tło rozumienia Szekspira przez Brandstaettera (literatura, tradycje interpretacyjne, tłumaczenia Szekspira z innych języków)? (3) Jakie energie społeczne zostały wykorzystane przez Brandstaettera w jego wierszach czerpiących z Szekspira, przekładach czy adaptacjach dzieł Szekspira? (4) Jakie znaczenie mają Szekspirowski *Hamlet* i *Kupiec wenecki* dla biografii Brandstaettera oraz dla innych europejskich intelektualistów i pisarzy okresu po Holokauście?

Oczekiwane rezultaty i wkład

Badania prowadzone nad różnogatunkowym uwikłaniem twórczości Brandstaettera w dzieła dramatyczne Szekspira będą stanowić kompleksową interdyscyplinarną analizę łączącą opartą na materiałach archiwalnych lekturę twórczości współczesnego pisarza polsko-żydowskiego. Projekt dostarczy również dogłębnej analizy genetycznego aspektu procesu tłumaczenia poprzez przyjrzenie się notatkom pozostawionym przez Brandstaettera podczas pracy nad przekładami z Szekspira. Praca ta pomoże również umiejscowić Brandstaettera w międzynarodowym gronie pisarzy i myślicieli, którzy sięgali po Szekspira w obliczu następstw Holokaustu i II wojny światowej, by mówić o wynikających z tych doświadczeń reperkusjach: ekspulsji, wysiedlenia, a także życia w obliczu politycznej dominacji Związku Radzieckiego w Europie Środkowej i Wschodniej.